

V Bruseli 10. júna 2022
(OR. fr)

9894/22

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0426(COD)**

ENER 281
ENV 576
TRANS 357
ECOFIN 584
RECH 359
CODEC 853
IA 89

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	15088/21 + ADD 1
Predmet:	Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) – správa o pokroku

I. ÚVOD

1. Komisia 15. decembra 2021 predložila návrh na revíziu smernice o energetickej hospodárnosti budov. Návrh je súčasťou pracovného programu Komisie týkajúceho sa balíka „Fit for 55“ a dopĺňa ostatné zložky tohto balíka navrhnutého v júli 2021 tým, že sa v ňom stanovuje vízia dosiahnutia fondu budov s nulovými emisiami do roku 2050, pričom je zároveň kľúčovým prvkom iniciatívy „vlna obnovy“ zverejnenej v októbri 2020. Komisia okrem toho 18. mája 2022 uverejnila plán REPowerEU.

2. Táto smernica je zásadným legislatívnym nástrojom na dosiahnutie cieľov v oblasti dekarbonizácie stanovených na roky 2030 a 2050. Uvedený návrh je mimoriadne dôležitý, pretože budovy predstavujú v celej Únii 40 % spotrebovanej energie a 36 % priamych a nepriamych emisií skleníkových plynov súvisiacich s energiou. Je preto jedným z nástrojov potrebných na realizáciu vlny obnovy prostredníctvom konkrétnych regulačných, finančných a podporných opatrení s cieľom aspoň zdvojnásobiť ročnú mieru energetickej obnovy budov do roku 2030 a podporiť hĺbkovú obnovu. Táto revízia by mala prispieť aj k uplatňovaniu Nového európskeho Bauhausu a uhlíkovej neutrality v oblasti budov.
3. Hlavnou novinkou revízie je zavedenie minimálnych noriem energetickej hospodárnosti na spustenie požadovanej transformácie sektora, a to najmä pre budovy s najhoršou energetickou hospodárnosťou.
4. Preskúmaním uvedeného návrhu zo strany Európskeho parlamentu bol poverený Výbor pre priemysel, výskum a energetiku (írsky spravodajca Ciarán Cuffe, skupina Zelených). Európsky parlament prijal 15. decembra 2021 z vlastnej iniciatívy uznesenie o vykonávaní smernice o energetickej hospodárnosti budov. Časovo sa to zhodovalo s uverejnením legislatívneho návrhu Komisie.
5. Hospodársky a sociálny výbor prijal k tomuto návrhu stanovisko 23. marca 2022. Stanovisko Výboru regiónov sa očakáva na konci júna.
6. V tejto správe sa uvádza súčasný stav spisu a hlavné otázky, o ktorých sa rokovalo v prípravných orgánoch Rady. Výbor stálych predstaviteľov a Rada TTE (energetika) sa vyzývajú, aby túto správu o pokroku vzali na vedomie.

II. AKTUÁLNY STAV

7. Pracovná skupina pre energetiku návrh smernice dôkladne skúmala od januára 2022. Posúdenie vplyvu a znenie sa predložili a prerokovali 25. januára 2022 a 10. februára 2022. Následne boli na preskúmanie všetkých článkov návrhu Komisie potrebné tri zasadnutia pracovnej skupiny (3. a 10. marca a 7. apríla).
8. Delegácie sa počas týchto zasadnutí pracovnej skupiny vyjadrili ku všetkým článkom, predovšetkým k týmto otázkam: budovy s nulovými emisiami a ich prepojenie s prístupom k energii z obnoviteľných zdrojov, minimálne normy energetickej hospodárnosti a ich prepojenie s nákladovo optimálnymi úrovňami a právom vlastníť majetok, ako aj energetické certifikáty, a to najmä pokiaľ ide o vymedzenie tried a ich harmonizáciu medzi členskými štátmi.
9. Predsedníctvo po týchto výmenách názorov poskytlo 3. mája 2022 členským štátom prvé revidované znenie. O tejto prvej revízii sa rokovalo na troch zasadnutiach pracovnej skupiny 12., 17. a 19. mája.
10. Členské štáty nestiahli všetky výhrady preskúmania. Niektoré členské štáty ešte stále skúmajú vplyv navrhovaných opatrení, ako aj prepojenia s ostatnými návrhmi balíka „Fit for 55“.

A. Všeobecné stanovisko

11. Členské štáty vo všeobecnosti vyjadrili nepretržitú podporu politickým opatreniam v oblasti energetickej hospodárnosti budov a zhodli sa na ich početných výhodách, ako aj na tom, že by mali zohrávať kľúčovú úlohu pri dekarbonizácii európskeho hospodárstva a pri dosahovaní zvýšených ambícií v oblasti klímy do roku 2030 a uhlíkovej neutrality do roku 2050. Mnohé z nich však zároveň vyjadrili pochybnosti o celkovej úrovni ambícií návrhu, zdôraznili potrebu určitej pružnosti v záujme vykonávania nákladovo najefektívnejších politických opatrení a v tejto súvislosti zdôraznili dôležitosť vnútroštátnych špecifik. Delegácie cieľ návrhu podporili, zároveň však žiadali, aby sa administratívne zaťaženie obmedzilo na nevyhnutné minimum.
12. Z pohľadu predsedníctva vyplynuli z rokovaní pracovnej skupiny viaceré zásadné otázky, ktoré sa uvádzajú v nasledujúcej časti. Nie sú nimi dotknuté osobitné oblasti záujmu, ktoré vyjadrili delegácie, ani rokovania na úrovni pracovnej skupiny.

B. Hlavné témy

Budovy s nulovými emisiami (článok 2 bod 2, články 7 a 9a (prvé revidované znenie) a príloha III)

13. Mnohé členské štáty vyjadrili poľutovanie nad tým, že pojem budov s nulovými emisiami nezahŕňa energiu z obnoviteľných zdrojov vo vnútroštátnych sieťach alebo vyrábanú v blízkom okolí, a niektoré uviedli potrebu technologickej neutrality. Významný počet členských štátov zamietol prílohu III, ktorá obsahovala prahovú hodnotu pre energetickú spotrebu budov s nulovými emisiami stanovenú Komisiou a diferencovanú podľa klimatických pásiem, ako aj aktualizáciu tejto prílohy prostredníctvom delegovaného aktu. Niektoré členské štáty požiadali o predĺženie plánovaného harmonogramu. Niekoľko členských štátov požiadalo o objasnenie stanovenia ukazovateľa potenciálu globálneho otepľovania pre budovy.

14. Predsedníctvo tieto pripomienky vzalo na vedomie a v prvom revidovanom znení vykonalo podstatné zmeny, pokiaľ ide o pojem budov s nulovými emisiami. Predsedníctvo zmenilo vymedzenie tohto pojmu tak, že budovy s nulovými emisiami vymedzilo ako budovy s veľmi nízkou spotrebou energie, ktoré neemitujú na mieste skleníkové plyny v dôsledku využívania fosílnych palív a produkujú len veľmi málo prevádzkových emisií skleníkových plynov. Opätovne zaviedlo článok 9a, ktorým sa stanovujú určité požiadavky, pokiaľ ide o spotrebu energie a emisie skleníkových plynov v týchto budovách. Podľa znenia navrhovaného predsedníctvom by sa členské štáty poverili vymedzením maximálnych prahových hodnôt pre energetickú spotrebu budov, na ktoré sa vzťahujú požiadavky na budovy s nulovými emisiami. Tabuľka prahových hodnôt pre spotrebu energie podľa regiónov, ktorú navrhla Komisia v prílohe III, sa preto vypúšťa a nahrádza výpočtom vnútroštátnej prahovej hodnoty pomocou metódy „nákladovo optimálnych úrovní“. Zaviedla sa prahová hodnota pre emisie skleníkových plynov, ktorá umožňuje zohľadniť emisie súvisiace so energetickou spotrebou budovy počas jej používania a prevádzky. V návrhu predsedníctva sa stanovuje, že maximálne prahové hodnoty pre spotrebu energie a pre emisie skleníkových plynov sa uvedú v národných plánoch obnovy.

Spotreba energie by sa prednostne mala pokryť využívaním energie z obnoviteľných zdrojov vyrobenej priamo na mieste, pochádzajúcej zo sietí účinného diaľkového vykurovania a chladenia alebo energetických spoločností za predpokladu, že je to technicky a ekonomicky uskutočniteľné.

15. Návrh predsedníctva privítali všetky členské štáty, pričom veľká väčšina uvítala zavedenú flexibilitu a niekoľko z nich vyjadrilo výhrady k možnosti voľne stanoviť rôzne prahové hodnoty a k zmierneniu požiadaviek na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov. Členské štáty sa však stále rozchádzajú v otázke, či je vhodné zohľadniť energiu z obnoviteľných zdrojov z vnútroštátnych sietí alebo vyrobenú v blízkom okolí. Komisia uvítala návrh predsedníctva, predovšetkým zavedenie nákladovo optimálnych úrovní a zachovanie zákazu emisií skleníkových plynov na mieste v dôsledku využívania fosílnych palív.

Minimálne normy energetickej hospodárnosti (článok 9)

16. Hoci niektoré členské štáty toto opatrenie uvítali, veľký počet členských štátov požiadal o väčšiu flexibilitu a technickú a hospodársku viditeľnosť. Uviedli, že opatrenie by bolo ťažké vykonať, vyžadovalo by príliš vysoké náklady v porovnaní so získanými úsporami a v niektorých členských štátoch by predstavovalo ťažkosti v súvislosti s právom vlastníť majetok. Tieto členské štáty preto požiadali o rozšírenie výnimiek z uplatňovania tohto opatrenia alebo o jeho obmedzenie len na tie budovy, ktoré sú predmetom transakcie (predaj alebo prenájom). Členské štáty tiež vyjadrili obavy v súvislosti s uplatňovaním sankcií voči vlastníkom budov a častí budov, ktoré nespĺňajú minimálne normy energetickej hospodárnosti. Niektoré delegácie vyzvali na zavedenie alternatívneho opatrenia založeného na mechanizme umožňujúcom rovnocenný objem úspor energie, zatiaľ čo iné vyzvali na predĺženie lehôt. V menšej miere požadovali, aby úrovne určovali samotné členské štáty priamo v národných plánoch obnovy. V súvislosti s týmito bodmi Komisia pripomenula, že je viac ako kedykoľvek predtým potrebné urýchliť tempo obnovy a zamerať sa na budovy s najväčšou spotrebou energie, v prípade ktorých sa úspory energie dosahujú najjednoduchšie. Komisia tiež pripomenula sociálny rozmer opatrenia, keďže sa ním zníži zaťaženie spojené so spotrebou energie v zraniteľných domácnostiach.

17. V reakcii na žiadosti členských štátov o pružnosť by jednou z prípadných možností mohla byť zmena minimálnych noriem energetickej hospodárnosti tak, aby nezodpovedali triede energetického certifikátu, ale prahovým hodnotám pre energetickú spotrebu budov, ktoré by sa po určitých dátumoch nesmeli prekročiť. Stanovenie týchto prahových hodnôt by sa mohlo ponechať na členské štáty s podmienkou, aby umožnili zamerať sa na určitý percentuálny podiel fondu budov určených na obnovu, ktorý sa stanoví v smernici. Tým by sa zachoval ambiciózny cieľ vymedzený percentuálnymi podielmi, ktoré sa stanovujú v smernici, pričom by sa členským štátom ponechala väčšia pružnosť pri zavádzaní technických nástrojov na jeho dosiahnutie.

Energetické certifikáty (články 16 až 18)

18. Mnohé členské štáty boli proti stanovenému rozdeleniu tried energetických certifikátov, ktoré často nie je zlučiteľné s vnútroštátnymi systémami. Niektoré delegácie vyjadrili pochybnosti, pokiaľ ide o vymedzenie triedy G, ktorá by mala zodpovedať 15 % budov s najhoršou energetickou hospodárnosťou vo vnútroštátnom fonde budov. Určité delegácie kritizovali skrátenie platnosti certifikátov pre nižšie triedy. Niektoré členské štáty vyjadrili znepokojenie v súvislosti s vývojom nákladov na energetické certifikáty. Iné delegácie vyjadrili obavy v súvislosti s možnosťou systematických kontrol na mieste na účely vystavenia certifikátov.

19. Predsedníctvo v nadväznosti na tieto ohlasy zmenilo v prvom revidovanom znení dĺžku platnosti certifikátov opäť na desať rokov. Zaviedlo aj trojročné prechodné obdobie pre staré certifikáty. Podľa členských štátov je toto obdobie príliš krátke. Stanovené rozdelenie tried energetických certifikátov sa nezmenilo. Zvážiť by sa však mohlo zrušenie požiadaviek na vytvorenie stupnice tried energetických certifikátov a zachovanie možnosti pre členské štáty slobodne stanoviť prahové hodnoty pre jednotlivé triedy, keďže ciele obnovy by sa mohli zaviesť nezávisle od týchto tried. Niektoré členské štáty uviedli, že je potrebné umožniť začlenenie pasportu obnovy uvedeného v článku 10 do energetického certifikátu.

Národné plány obnovy (článok 3)

20. Väčšina členských štátov tento článok podporila. Veľký počet členských štátov však požiadal o lepšie zosúladenie s nariadením o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, a to najmä v snahe znížiť administratívne zaťaženie súvisiace s poskytovaním povinných údajov uvedených v prílohe II. Len niekoľko členských štátov požiadalo o návrat k predošlým dlhodobým stratégiám obnovy.
21. Predsedníctvo na základe tejto spätnej väzby návrh Komisie zmenilo so zámerom zjednodušiť vypracúvanie plánu obnovy bez toho, aby došlo k jeho skresleniu, a maximalizovať pritom synergie s integrovanými národnými energetickými a klimatickými plánmi (INEKP). Členské štáty zmeny prijali pozitívne. Niekoľko členských štátov však napriek tomu zopakovalo obavy z prechodu na novú metódu monitorovania fondu budov.

Udržateľná mobilita (článok 12)

22. Členské štáty síce vo všeobecnosti nové ustanovenia podporili, ale vyzvali na väčšiu flexibilitu v dôsledku súvisiacich nákladov alebo príliš rýchleho tempa rozvoja. Vo veľkej miere žiadali prispôsobenie požiadaviek na existujúce budovy alebo na budovy, na ktoré sa doteraz vzťahovala výnimka. Niektoré členské štáty okrem toho namietali proti ustanoveniu umožňujúcemu inštalovať nabíjacie body bez súhlasu vlastníka.
23. Prvé revidované znenie, ktoré poskytlo predsedníctvo, umožnilo zaviesť opatrenie na prispôsobenie ustanovení elektrickým bicyklom a nákladným bicyklom a zrušiť súvislosť medzi počtom miest pre bicykle a počtom miest pre automobily. Tieto návrhy podporila väčšina členských štátov. Toto prvé revidované znenie obsahuje tiež zmeny, pokiaľ ide o počet miest pre bicykle a možnú výnimku pre tieto zariadenia, ako aj o kabeláž parkovacích miest.
24. Členské štáty vyjadrili napriek týmto zmenám potrebu ďalšej flexibility, pričom žiadali predovšetkým možnosť prispôsobiť požiadavky podľa regiónov. Niektoré členské štáty spochybnilo možnosť nájomníkov inštalovať nabíjacie body bez súhlasu vlastníka.

Indikátor inteligentnej pripravenosti budov (článok 13 a príloha IV)

25. Viacero členských štátov sa vyslovilo za vypustenie návrhu delegovaného aktu, ktorým by sa tento indikátor stal povinným pre nebytový sektor. Členské štáty pripomenuli zavedenie testovacej fázy, s ktorou by harmonogram navrhnutý Komisiou nebol zlučiteľný.
26. Predsedníctvo v reakcii na tieto pripomienky v prvom revidovanom znení navrhlo podmieniť prijatie delegovaného aktu pozitívnym výsledkom testovacej fázy indikátora inteligentnej pripravenosti budov. Tento návrh delegácie vo všeobecnosti prijali.

Financovanie systémov využívajúcich fosílnu palivá (článok 15)

27. Predsedníctvo v reakcii na požiadavky členských štátov pripomínajúce súčasný globálny kontext a na základe záverov Európskej rady z 24. a 25. marca 2022, ktorých súčasťou je cieľ čo najskôr postupne ukončiť závislosť od dovozu ruského plynu, ropy a uhlia, určilo skorší dátum, od ktorého by malo byť zakázané poskytovať verejné finančné prostriedky na inštaláciu energetických systémov využívajúcich fosílnu palivá.
28. Veľká väčšina členských štátov, ako aj Komisia tento skorší dátum uvítali, hoci určitý odpor ešte stále pretrváva.

Ďalšie pripomienky

29. Členské štáty požiadali o početné úpravy článku 2, ktorý obsahuje vymedzenie pojmov používaných v smernici. V prvom revidovanom znení navrhnutom predsedníctvom sa v nadväznosti na tieto žiadosti určité vymedzenia pojmov zosúladujú so smernicou o energetickej efektívnosti a smernicou o obnoviteľných zdrojoch energie, ktoré sa obe v súčasnosti revidujú.
30. Členské štáty vyjadrili znepokojenie v súvislosti s článkami 14 a 19, pokiaľ ide o údaje, ktoré by si boli povinné vymieňať. Komisia uviedla, že nepredpokladá výmenu dôverných údajov, ani údajov, ktorých šírenie by predstavovalo riziko pre národnú bezpečnosť.
31. Niekoľko členských štátov v záujme obmedzenia administratívneho zaťaženia požiadalo, aby lehota na transpozíciu uvedená v článku 32 bola dva roky.